

ten te verleenen, genoodzaakt zou zien een onderzoek in te stellen naar de waarde der verschillende diploma's, een onderzoek en oordeel, dat vanzelfsprekend niet op den weg van het Departement van Financiën kon liggen en men gaarne ontging.

Bij de instelling van het examen, af te nemen vanwege het Departement van Financiën, is gezocht naar samenwerking met het *Instituut van Accountants* in dien zin, dat meerdere leden van genoemd Instituut zijn aangezoekt geworden in de examen-commissie zitting te nemen. Blijkbaar uitgaande van de overweging, dat men als lid van een organisatie, welke haar leden een bepaalde examengang voorschrijft, alvorens ze tot het beroep van accountant toe te laten, een onorganisatorische daad zou doen door mede te werken aan een ander examen dat gelijken titel zou willen verleenen, is door de meesten voor die samenwerking bedankt.

Alhoewel wij deze houding volkomen kunnen begrijpen, betreuren wij, dat daardoor meer dan strikt noodzakelijk was, de beide examens naast elkander zijn komen te staan en dat het *Instituut*, tengevolge van de afwijzende houding harer leden, niet meer invloed op het nieuwe examen heeft kunnen verkrijgen. Het verkrijgen van invloed op het behouden van een band met een overheidsexamen was voor een organisatie welke streeft naar een wettelijke regeling van het beroep, een belang, dat naar mijn inzicht zwaarder had moeten wegen dan de overwegingen, welke blijkbaar tot het niet deelnemen hebben geleid.

Wij hebben uitvoerig het tot stand komen van de huidige regeling bij den Accountantsdienst der Directe Belastingen weergegeven, niet alleen, omdat de eenvoudige vermelding van den bestaanden toestand allicht tot een onjuist oordeel zou kunnen leiden, maar ook, omdat in den strijd, welke in de Indische pers is ontbrand, naar aanleiding van het voornemen ook in Nederl.-Indië een accountantsexamen — en daar met een officieele opleiding — in te stellen, herhaaldelijk naar het bestaande instituut in Nederland verwezen is.

Nu wij zoover op deze materie zijn ingegaan kunnen wij niet nalaten een enkel woord te wijden aan de vraag of een afzonderlijk accountantsexamen voor den dienst van de Directe Belastingen wenschelijk is.

Er zou reden zijn om deze vraag bevestigend te beantwoorden, indien aan de belastingaccountants andere eischen moesten worden gesteld dan aan de accountants, welke ten behoeve van handel en industrie hun werkzaamheden zullen gaan verrichten. Men zou in dat geval alleen ter voorkoming van verwarring mogen verwachten, dat aan deze accountants een titel werd gegeven, waaruit *duidelijk* blijkt, dat deze *uitsluitend* de bevoegdheid voor den belastingdienst verleent b.v. de titel „Belasting-accountant”.

Alhoewel de programma's voor het examen van „Belasting-accountant” doen vermoeden, dat dit examen van lager orde is dan hetwelk door „*Instituut*”, „*Bond*” en „*Organisatie*” wordt afgenomen, in het bijzonder voor wat betreft de voorbereidende vakken, is de ervaring, dat alles wordt in het werk gesteld om ook voor dit examen hoge eischen te stellen van algemeene ontwikkeling en vakkennis van den aanstaanden accountant. Dit streven valt ongetwijfeld toe te juichen.

Stelt men zich evenwel op het standpunt, waarop men zich bij het afnemen van het examen blijkbaar stelt, dat de examens gelijkwaardig moeten zijn aan die, welke voor particuliere accountants worden afgenomen, dan zijn o.i. aan een afzonderlijk examen de volgende bezwaren verbonden.

De candidaten, die het examen met goed gevolg afleggen hebben daarvan alleen profijt tegenover hun huidige werkgever, de belastingadministratie. Een examen afgelegd voor een der Vereenigingen, dat hun tevens benoembaar maakt tot accountant bij den belastingdienst, moet voor hen verre te verkiezen zijn, omdat het nut, dat dit diploma voor hen kan hebben, veel algemeener is.

Het examen afgenomen door den dienst, straks gevolgd door een opleiding in en vanwege den dienst, bevordert het zich opsluiten in engen kring, kweekt als het ware een coterie-geest. Dit is schadelijk voor den dienst, omdat eenrichtige belastingheffing beter wordt bevorderd door ambtenaren, welke een ruimen blik hebben, met het handelsleven niet onbekend zijn en de mentaliteit van den handelsman begrijpen, dan door zuiver fiscaal opgevoede ambtenaren.

De bemoeiing van de overheid met de opleiding en de examens voor accountant is, zooals uit het bovenstaande blijkt, zéér beperkt. Zij bepaalt zich uitsluitend tot het afnemen van een examen voor een bepaalde categorie van rijksambtenaren n.l. de belastingaccountants.

Deze beperkte bemoeiing werkt — hoezeer zij wellicht ook door de omstandigheden werd geboden — desorganiseerend en oneconomisch. En alvorens zij elders, b.v. in Indië, tot voorbeeld wordt gesteld zal men goed doen zich er rekenschap van te geven dat de instelling van een afzonderlijk examen voor een bepaalde categorie van accountants door de overheid, belemmerend werkt op het streven eenheid te brengen in de opleiding en examens. Het bevorderen dezer eenheid, het verzorgen van de opleiding, het beschermen van den titel is, nu de accountancy is geworden tot een onmisbaar instituut in het handels- en financieel verkeer, een tot dusver veronachtzaamde overheids-taak. Door die ter taak ter hand te nemen, door hier te sanctioneeren, wat het particulier initiatief reeds heeft tot stand gebracht en door middel van de macht van de overheid weg te nemen de verbroekeling¹⁾ die in de ontwikkelingsphase onvermijdelijk was, zou niet alleen de rijksadministratie — in casu die der belastingen²⁾ — maar ook handel en industrie, in hooge mate zijn gebaat. Er is werkelijk een grooter maatschappelijk belang gemoeid met de zorg voor behoorlijk voor hun taak berekende accountants, dan die voor behoorlijk onderlegde boekhouders. De eerstgenoemde zorg gaat de Staat vervullen door de instelling van het Staatsexamen voor het diploma van boekhouder, moge spoedig de zorg voor de examens van accountants, waarvoor een volledig wetsvoorstel, indertijd door een Staatcommissie opgesteld, reeds jaren in de archieven van een der departementen rust, volgen en dientengevolge de bemoeiing van de overheid met de opleiding en de examens van accountants zich verder gaan uitstrekken dan thans het geval is!

R. A. DIJKER

¹⁾ Op het oogenblik worden in ons kleine landje de volgende accountantsexamens afgenomen:

1. Nederlandsch Instituut van Accountants;
2. Nederlandsche Bond van Accountants;
3. Nederlandsche Organisatie van Accountants;
4. Departement van Financiën:
  - a. vereischt examen;
  - b. gewoon examen;
5. Nederlandsche Handels Hoogeschool te Rotterdam.

Daarnaast nemen wellicht nog enkele kleinere vereenigingen examen af. Voor zoover ons bekend, bestaat een afzonderlijke opleiding voor de examens genoemd onder 1, 2, 3 en 5 te Amsterdam, Rotterdam en/of 's-Gravenhage. Gewis geen voorbeeld voor economische organisatie voor een beroep, dat juist geroepen is die organisatie te verzorgen!

²⁾ Er zijn bij den Staat meerdere accountants werkzaam o.a. bij het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Departement van Onderwijs. Voor deze functionarissen is evenwel geen afzonderlijk Staatsexamen ingesteld.

TWEE ZESTIGJARIGEN

Er viel iets goed te maken. Toen Prof. J. G. Ch. Volmer door zijn vroegere collega's-accountant ter gelegenheid van een 25-jarige beroepsheerdenking had kunnen worden gehuldigd, is dat verzuimd. Begrijpelijk is het, dat zij, nu de mogelijkheid zich voordeed om dezen veteraan in hun gelederen een jubilé aan te doen, zich de gelegenheid niet wilden laten ontgaan en zoo moest Prof. Volmer het op 21 November j.l., zijn zestigsten jaardag, dulden, dat hij door een groot aantal leden van het

Instituut werd gehuldigd. Namens dezen voerde Prof. *Limperg* — met den jubilaris eerlid van die vereeniging — het woord. Hij stelde de verdiensten van zijn ambtgenoot in het licht en deed uitkomen, hoeveel deze als oprichter, secretaris, redacteur een examinator voor het *Instituut* en als schrijver voor het beroep had gedaan. Hij wees voorts op de bereidwilligheid, waarmede de jubilaris steeds een ieder en in 't bijzonder de jongeren, met raad en daad had bijgestaan. Tenslotte bood hij Prof. *Volmer*, namens een groot aantal Instituuts-leden, als bewijs van erkentelijkheid een bronzen beeld aan, hetwelk vergezeld ging van een fraai gebonden album, waarin de namen der deelnemers van de huldebetuiging waren vermeld.

Des avonds werd den jubilaris een feestmaal aangeboden in de *Twee Steden*, den Haag, waarbij Mevrouw *Volmer* haar echtgenoot den dienst en den gastheeren de eer harer tegenwoordigheid bewees. De heer *E. van Dien* was tafel-president. „Natuurlijk” werd er aan tafel „gesproken” en — dit gaf aan het woord zijn groote waarde — er werd natuurlijk gesproken, spontaan, uit het hart.

Velen spraken, doch, dank zij den man, wien hun woord gold, ieder over iets anders en toch allen over hem en zoo deden zij op schoone en ongezochte wijze hulde aan de veelzijdigheid van hun gemeenschappelijken vriend. Toen de heeren uitgepraat waren, kwam Prof. *Volmer* aan het woord. Wij doen den gastheeren niet te kort, als wij zeggen, dat het woord van den gast tot het planspunt van den avond werd. Het was als de proef op de som, het bewijs voor de geuite stellingen. Daar sprak een man, die inderdaad de hem zoowel des middags als des avonds toegeschreven goede hoedanigheden „van hoofd en hart” ten volle bleek te bezitten.

De heer *Van Dien*, dien wij hierboven noemden als leider van de huldiging in de avonduren, had zelf nog kort tevoren gejubileerd. Hij was Prof. *Volmer* vóór in het bereiken van 60-jarigen leeftijd en herdacht dien op 13 October j.l. in een huiselijke afgeslotenheid, die Prof. *Volmer* op 21 November tevergeefs heeft getracht te bereiken.

Toen onze, thans door ons tegen zijn wil tot jubilaris gemaakte collega op 11 Februari 1918 den dag herdacht, waarop hij vóór 25 jaren zich hier ter stede als accountant vestigde, schreef de hoofdredacteur van „Accountancy” o.a. van hem:

„Hij was de eerste, die zich bij de vestiging als accountant *tout court* bij het publiek aankondigde; die daad „is in onze oogen een symbool geweest voor de opvattingen omtrent ons beroep, welke *Van Dien* op het voorbeeld onzer Engelsche collega's hier te lande heeft getracht, te doen ingang vinden. *Van Dien* heeft van den eersten dag af blijkbaar duidelijk voor oogen gehad, „wat de accountant moet zijn. De onafhankelijke, zelfstandigwerkende deskundige; niet de administrateur. De raadsman van den cliënt, niet zijn dienaar. De bedrijfsuishoudkundige, veel meer dan de boekhoudkundige. Volgens onze meening kunnen de verdiensten van „*Van Dien* in dit opzicht moeilijk worden overschat. Voor „al in de eerste jaren van de ontwikkeling van ons beroep, „dat onvermijdelijk nog langen tijd de kenmerken van „zijn oorsprong moest dragen, is het van groot belang „geweest, dat er een krachtige persoon als *Van Dien* was „geweest, die zijn beoefenaren de juiste richting wees”.

Wij mogen, nu deze baanbreker zijn 60 jaar inmiddels overschreed, van hem getuigen, dat hij met onverminderde energie werkzaam is gebleven in en voor het beroep, dat zijn liefde heeft. Dat hij onlangs tot Voorzitter van het Uitvoerend Comité voor het *Internationaal Accountantscongres 1926* werd benoemd is zoowel een vanzelfsprekendheid als een hulde en daarbij een klaar bewijs voor de ongebroken kracht dezer persoonlijkheid, die bij het klimmen der jaren jeugdig blijft.

BESLECHTE GESCHILLEN

Red. Mr. A. E. J. NYSINGH

(Bijdragen en mededeelingen zende men aan den Secretaris der Redactie)

VERKOOP VRIJBLIJVEND

In September 1918 verkocht een koopman een partij veters en stroppenband voor een bepaalden prijs en met beding: levering spoedig, vrijblijvend. Toen hij, na den wapenstilstand, wilde afleveren weigerende de koper de partij in ontvangst te nemen; de verkooper liet het er niet bij zitten; ook de koper hield voet bij stuk, en het eind was een proces in drie instanties, dat wel een nadere beschouwing waard schijnt. Want een der vragen welke partijen verdeeld hield was deze: was de overeenkomst wettig? De koper hield de onwettigheid en dus nietigheid staande, en zulks op grond van het bepaalde in artikel 1292 van het Burgerlijk Wetboek, luidende als volgt:

„Alle verbintenissen zijn nietig, indien derzelve vervuld „ling alleenlijk afhangt van den wil van dengenen, die verbonden is”.

welk geval hij hier aanwezig achtte, omdat de verkooper door het beding „vrijblijvend” slechts gebonden was, indien deze zelf dat zou wenschen.

Bij oppervlakkige beschouwing schijnt 's koopers standpunt sterk; er is ook vonnis van de Rechtbank te Rotterdam van 3 November 1920, dat de nietigheid van een overeenkomst op grond van het daarin voorkomend beding „vrijblijvend” heeft uitgesproken. Doch in de onderhavige procedure is anders beslist: van strijd met artikel 1292 B. W. was geen sprake volgens den Hoogen Raad (arrest van 6 Februari 1925).

Alvorens op deze vraag zelf nader in te gaan, dient het terrein te worden verkend. Wat is de strekking en beteekenis van het beding „vrijblijvend”?

Men onderscheide tusschen aanbiedingen en overeenkomsten. „Vrijblijvend” in offertes is de gewone figuur: „vrijblijvend” in overeenkomsten is grootendeels een oorlogsproduct, gevolg van de groote prijsschommelingen en leveringsmoeilijkheden.

Bij de vrijblijvende offerte speelt artikel 1292 B. W. geen rol.

Juridiek is men aan een „aanbod” gedurende zekeren tijd gebonden; wordt het aanbod aanvaard, de overeenkomst is tot stand gekomen, zonder dat van de zijde van dengeen die het aanbod deed, eenige nadere verklaring wordt verlangd, ook zelfs, indien hij deze niet of niet meer zou wenschen, komt een overeenkomst tot stand. Het min of meer klassieke voorbeeld van den winkelier, die door zijn waren geprijsd in de étalage te leggen deze (stilzwijgend) te koop aanbiedt en aan dat aanbod gebonden is, des dat een klant in den winkel verklarende te koopen, een overeenkomst tot stand doet komen, of de winkelier wil of niet, heeft nog onlangs tot een procedure voor het Kantongerecht te Amsterdam geleid met geen ander resultaat dan gehoudenheid van den winkelier te verkoopen.

Is het aanbod echter „vrijblijvend” gedaan, dan ligt de zaak anders; dan komt door de aanvaarding nog geen overeenkomst tot stand; juridisch gesproken is er geen „aanbod” gedaan; men heeft slechts uitgenoodigd tot het doen van een aanvraag; men verklaart op de basis van het vrijblijvende aanbod te willen onderhandelen; degeen die op de offerte ingaat is eigenlijk degeen, die (juridisch) het „aanbod” doet; hij is daaraan gebonden; de overeenkomst komt tot stand wanneer degeen die de vrijblijvende offerte deed, de bestelling accepteert.

Of dit laatste ook stilzwijgend kan geschieden behoeft thans geen punt van onderzoek uit te maken.

Bezien wij nu de vrijblijvend gesloten overeenkomst. Wat beteekent de toevoeging „vrijblijvend”? Wie blijft vrij? Wat blijft